

قاعده نفی سیل

و تأثیر آن بر راهبردهای
دفاعی امنیتی جمهوری اسلامی ایران

www.ketab.ir

زین العابدین نجفی - رضا بخشی

سرشناسه	:	نجفی، زین العابدین، ۱۳۲۵ -
عنوان و نام پدیدآور	:	قاعده نفی سبیل و تأثیر آن بر راهبردهای دفاعی امنیتی جمهوری اسلامی ایران / زین العابدین نجفی، رضا بخشی
مشخصات نشر	:	قم: مصباح اندیشه، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	:	۳۰۹ ص: جدول
شابک	:	۳۳-۳۳-۵۹۷۷-۶۲۲-۹۷۸ : ۱۱۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص ۲۹۳-۳۰۹.
موضوع	:	خامنای، سیدعلی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - -- دیدگاه درباره دفاع ملی امنیت ملی -- ایران -- تاریخ -- ۱۳۵۸ - دفاع ملی (فقه) قاعده نفی سبیل دشمنان -- ایران ایران -- روابط خارجی -- قرن ۱۵ بخشی، رضا ، ۱۳۲۵ -
شناسه افزوده	:	UA ۸۵۳
رده بندی کنگره	:	۳۰۹۵۵/۲۵۵
رده بندی دیویی	:	۹۱۲۴۰۶۵
شماره کتابشناسی ملی	:	کتاب
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	

www.ketab.ir

قاعده نفی سبیل

(و تأثیر آن بر راهبردهای دفاعی امنیتی جمهوری اسلامی ایران)

مؤلف: زین العابدین نجفی و رضا بخشی / ناشر: انتشارات مصباح اندیشه

قطع: رقعی / نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۴۰۱ / تیواژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۱۰۰۰۰ تومان / شابک: ۳۳-۳۳-۵۹۷۷-۶۲۲-۹۷۸

فهرست مطالب

۸	مقدمه
۱۱	فصل یک: مفاهیم و کلیات
۱۲	بخش اول: تعریف مفاهیم
۱۲	مفهوم نفی سبیل
۱۳	قاعده نفی سبیل
۱۳	مفهوم راهبرد
۱۶	مفهوم دفاع
۱۷	مفهوم امنیت
۱۸	مفهوم راهبرد دفاعی
۱۹	راهبردهای دفاعی - امنیتی
۲۱	سطوح راهبردی
۲۳	مفهوم راهبرد در حوزه نظامی
۲۶	کارکرد راهبرد
۲۷	اصول راهبرد
۳۴	تبیین فلسفه نظامیگری
۳۶	مفهوم قاعده فقهی

فهرست مطالب

۳۷	 فقه
۳۹	 قاعده فقهی
۴۱	 تقسیم‌بندی قواعد فقهی
۴۳	 بخش دوم: قاعده نفی سبیل
۴۳	 جایگاه قاعده نفی سبیل در میان قواعد فقهی
۴۵	 ادله قاعده نفی سبیل
۶۲	 دلالت و مضمون قاعده
۶۳	 مفاد قاعده نفی سبیل
۷۹	 نقش زمان و مکان در تغییر مصداق قاعده
۸۰	 جمع‌بندی بحث
۸۱	 بخش سوم: نمونه‌هایی از کاربرد نفی سبیل در فقه سیاسی
۸۳	 استکبارستیزی صاحب عروه
۹۱	 فصل دو: راهبردها و قاعده نفی سبیل
۹۲	 بخش اول: جهت‌گیری‌های کلی سیاست خارجی و قاعده نفی سبیل
۹۳	 سیاست انزواطلبی
۹۴	 سیاست بی‌طرفی و عدم تعهد
۹۵	 سیاست اتحاد و ائتلاف

فهرست مطالب

- تطبیق جهت‌گیری‌های کلی سیاست خارجی با قاعده نفی سبیل ۹۷
- بخش دوم. اسناد راهبردی و قاعده نفی سبیل ۱۰۰
- قانون اساسی و قاعده نفی سبیل ۱۰۰
- سیاست‌های کلی نظام و قاعده نفی سبیل ۱۰۵
- سند چشم‌انداز ۲۰ ساله و قاعده نفی سبیل ۱۰۸
- سیاست‌های کلی برنامه چهارم توسعه ج. ا. و قاعده نفی سبیل ۱۰۸
- سیاست‌های کلی در خصوص اصل ۴۴ قانون اساسی و قاعده نفی سبیل ۱۰۹
- سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و قاعده نفی سبیل ۱۰۹
- بخش سوم: راهبردهای دفاعی امنیتی از منظر کارشناسان و تأثیر قاعده نفی سبیل ۱۱۱
- سرلشکر بسیجی حسن فیروزآبادی رئیس سابق ستاد کل نیروهای مسلح ۱۱۱
- سردار حسین سلامی فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ۱۱۴
- دکتر حاجی صادقی نماینده ولی فقیه در سپاه ۱۱۶
- دکتر یدالله جوانی تحلیل‌گر مسائل سیاسی ۱۲۱
- علاءالدین بروجردی رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی ۱۲۴
- دکتر رسول سنایی راد ۱۲۵
- حسن هانی‌زاده کارشناس و تحلیل‌گر مسائل سیاسی ۱۲۶

فهرست مطالب

محمد صالح جوکار عضو سابق کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی	
مجلس شورای اسلامی.....	۱۲۸
دکتر سیامک باقری تحلیل گر مسائل سیاسی.....	۱۳۰
بخش چهارم: مهم ترین راهبردهای دفاعی امنیتی ج.ا.ا و قاعده نفی سبیل.....	۱۳۴
راهبرد بازدارندگی بر اساس نفی سبیل.....	۱۳۴
راهبرد اقتدار ملی و قاعده نفی سبیل.....	۱۶۴
راهبرد اقتصاد مقاومتی و قاعده نفی سبیل.....	۱۷۰
راهبرد حاکمیت جهانی مستضعفین و قاعده نفی سبیل.....	۱۸۶
راهبرد دیپلماسی دفاعی فعال و قاعده نفی سبیل.....	۱۸۹
فصل سوم: چگونگی تأثیر قاعده نفی سبیل بر ساختار نظام ج.ا.ا و	
اسناد بالادستی.....	۲۳۳
احکام حکومتی مستخرج از قاعده نفی سبیل.....	۲۳۴
سیاست های مستخرج از قاعده نفی سبیل در اسناد بالادستی.....	۲۳۷
تأثیر قاعده نفی سبیل بر سیاست ها و راهبردهای دفاعی امنیتی.....	۲۵۹
ضرورت راهبردهای دفاعی از منظر امام خامنه ای بر اساس قاعده نفی سبیل.....	۲۶۳
دیپلماسی فعال راهبرد دفاعی امنیتی بر اساس قاعده نفی سبیل.....	۲۶۶
ارتباط راهبردهای دفاعی امنیتی ج.ا.ا با قاعده نفی سبیل.....	۲۶۸
تأثیر قاعده نفی سبیل بر اقتصاد مقاومتی.....	۲۶۹

مقدمه

امروزه در برهه‌ای از زمان هستیم که روابط سیاسی، فرهنگی و اقتصادی کشورهای جهان درهم تنیده است و کشورها ناگزیر از روابط تجاری، سیاسی، علمی و فرهنگی با یکدیگرند. لازمه پیشرفت علمی و دانشگاهی روابط متقابل و مبادله علم و دانش چندین کشور می‌باشد. پیشبرد اهداف اقتصادی یک کشور به تجارت و معاملات بزرگ با دیگر کشورها بستگی دارد. درحالی‌که کل دنیا به‌سوی جهانی شدن در حال حرکت است باید مسئله اساسی و مهم یعنی حفظ استقلال و خوداتکایی کشور در نیازهای اصلی حفظ گردد و این روابط و معامله‌های تجاری نباید باعث وابستگی کشور اسلامی به دیگر کشورها به‌خصوص دشمنان اسلام شود و در طول زمان تبدیل به ابزاری گردد که کشورهای سلطه‌گر از آن در جهت تضعیف جامعه اسلامی و اجتماع مسلمانان استفاده نمایند.

در پژوهش پیش رو قاعده نفی سیل به‌عنوان متغیر مستقل است و راهبردهای دفاعی امنیتی جمهوری اسلامی ایران که تأثیرپذیر از این قاعده می‌باشد، متغیرهای وابسته پژوهش می‌باشد.

ملاک قرار دادن قاعده مذکور در تدوین راهبردهای دفاعی امنیتی هر نظام موجب کسب و حفظ عزّت و اقتدار جامعه می‌شود و برعکس نادیده گرفتن این قاعده موجب تحمیل قراردادهای و معاهده‌های ذلت‌بار، تحقیرکننده و عقب‌ماندگی جامعه می‌شود.

در هر جامعه‌ای، امور تجاری، اقتصاد، بازار و قراردادهای بین‌المللی بر اصولی استوار است. برخی از این اصول در جامعه اسلامی عبارت‌اند از: توحید و یکتاپرستی، عدالت، نفی سودجویی و پایبندی به ارزش‌های اخلاقی و تعهدات. این اصول در فعالیت‌های مهم سیاسی اقتصادی، بازرگانی به‌ویژه در تعامل با سایر ملل و جوامع به‌منزله مبنا و اساس موردتوجه قرار می‌گیرد. در روابط کشور اسلامی با دیگر کشورها باید اصول اساسی و قوانین و احکام الهی حفظ شود و برقراری ارتباط با دیگر ممالک به بهای از دست دادن معیارها و آرمان‌های دینی و ملی نباشد. حتی در اصل و نوع معاملات و تجارت باید احکامی که در مورد تجارت و دادوستد در قرآن و احادیث آمده رعایت شود یعنی در تمامی روابط سیاسی و اقتصادی اصل نفی سلطه‌پذیری بیگانه در اولویت قرار داشته باشد. یکی از این قواعد مهم و حیاتی «قاعده نفی سبیل» است که تبیین عینی آن در جامعه مسلمین، سدی محکم و بنیانی مرمّوس در مقابل سیل هجومه همه‌جانبه کفار معاند می‌باشد؛ بر اساس این قاعده، خداوند متعال در قوانین و شریعت اسلام به‌هیچ‌وجه راه نفوذ و تسلّط کفار بر مسلمانان را باز نگذاشته است.

قاعده نفی سبیل یکی از قواعد مهم فقهی است. این قاعده در بسیاری از ابواب فقه ساری و جاری است و دارای آثار فراوانی در زندگی بشر است. قاعده مذکور

برگرفته شده از آیه شریفه «وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا» می باشد. بر اساس این آیه که معروف به آیه نفی سبیل است، هرگونه سلطه و استیلای غیرمسلمان بر مسلمان در امور فردی و اجتماعی نفی شده است.

این پژوهش در پی تبیین استدلالی قاعده نفی سبیل و چگونگی تأثیر آن بر راهبردهای دفاعی امنیتی جمهوری اسلامی ایران است.

قاعده نفی سبیل در شکل گیری مؤلفه ها و ساختار نظام اسلامی و راهبردهای دفاعی-امنیتی آن چه تأثیری می تواند داشته باشد؟ آیا قاعده می تواند بر سه اصل عزت، حکمت و مصلحت به عنوان اصول مبنایی راهبردهای جمهوری اسلامی ایران تأثیر-گذار باشد؟

این قاعده چه تأثیری بر سیاست گذاری ها و راهبردهای نظام اسلامی به ویژه در مقولاتی همچون نفی سلطه پذیری در حوزه های مختلف، (سیاسی، اقتصادی، اجتماعی)، تقویت روحیه خودباوری، حفظ عزت اسلامی در ارتباط با کشورهای مختلف و تقویت روحیه استکبارستیزی و رفع ظلم پذیری تأکید بر اقتصاد مقاومتی، ضرورت دفاع مشروع، دیپلماسی فعال در حوزه امنیت، اصالت صلح و جهاد دفاعی، استقلال طلبی و تأکید بر حفظ عزت و اقتدار اسلامی دارد؟ آیا بررسی و تبیین قاعده این ضرورت را ایجاب می کند که نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران تمام توانمندی های نظامی و اطلاعاتی خود را در تمام حوزه ها به کارگیرند تا با رسیدن به خودکفایی کامل مانع هرگونه استیلای کفار بر جامعه اسلامی شوند؟